

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказом Мінагрополітики
від 01 липня 2024 року № 1942

УДК 633.39

Коди UPOV: AGROS_CAN
AGROS_GIG
AGROS_STO
AGROS_CA

Методика

проведення експертизи сортів мітлиці собачої, м. велетенської,
м. пагононосної, м. тонкої
(*Agrostis canina* L., *A. gigantea* Roth., *A. stolonifera* L., *A. capillaris* L.
(син. *A. Tenui* Sibth).)
на відмінність, однорідність та стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів видів *Agrostis canina* L., *Agrostis gigantea* Roth., *Agrostis stolonifera* L., *Agrostis capillaris* L. (син. *Agrostis tenuis* Sibth).

2. Необхідний рослинний матеріал – насіння

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається насіння для експертизи сорту.

2.2 Мінімальна кількість насіння має становити 0,4 кг.

2.3 Насіння має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо посівних і сортових характеристик.

2.4 Насіння нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

3.1 **Тривалість експертизи.** Експертиза повинна тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 **Місце експертизи.** Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 **Умови для проведення експертизи.** Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

3.4 **План експертизи.** Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 2000 рослин, розташованих на 10 метрових ділянках.

По кожному заявленому сорту щорічно закладають:

- ділянки з окремими рослинами (А): кожне дослідження має включати 60 рослин, розділених на три-шість повторень, тобто ділянки з 20, 15, 12 і 10 рослинами;
- рядкові ділянки (В): довжина ділянки 10 метрів; у двох повтореннях; щільність посіву 200 рослин на 1 п/м;

За потреби встановлюється спеціальна експертиза.

3.5 Метод дослідження. Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу виявлення ознак (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання групи попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.6 Кількість рослин / частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 2000 рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 60 рослин або 60 частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 60 рослин або частин 60 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 60 (або 2000) рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 60 рослин або частин 60 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за проявом ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 0,5% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 2000 рослин допускаються 15 нетипових.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 1% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 60 рослин допускаються дві нетипові.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту. Для групування використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Рекомендовано для групування такі ознаки:

– Плоїдність (ознака 1).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознак поряд із сортами-кандидатами необхідно висівати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди включаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови доводять це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

По сортах-еталонах вказано, до якого виду належить даний сорт:

Ac	=	<i>Agrostis canina</i> L.	=	мітлиця собача;
Ag	=	<i>Agrostis gigantea</i> Roth.	=	мітлиця велетенська;
As	=	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	=	мітлиця пагононосна;
Asar	=	<i>Agrostis capillaris</i> L.	=	мітлиця тонка.

Спостереження ведуться на А – ділянки з окремими рослинами;

В – рядкові ділянки;

С – спеціальна експертиза.

7. Таблиця ознак сортів мітлиці (собачої, велетенської, пагононосної, тонкої)

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. (*) PQ	Плоїдність С MG	диплоїд	2	<i>A. canina</i>
		тетраплоїд	4	<i>A. capillaries</i> , <i>A. stolonifera</i>
		гексаплоїд	6	<i>A. gigantea</i>
2. (+) PQ	Рослина: габітус (восени в рік сівби) VG A	прямий	1	
		напівпрямий	3	
		проміжний	5	Allure (Acap)
		напіврозлогий	7	
		розлогий	9	Emerald (As)
3. QN	Рослина: за шириною (як для 2) MS A	дуже вузький	1	
		вузький	3	
		середній	5	Heriot (Acap)
		широкий	7	Sefton (Acap)
		дуже широкий	9	Prominent (As)
4. (*) QN	Листок: інтенсивність зеленого забарвлення (як для 2) VS, A, B	слабка	3	Prominent (As)
		помірна	5	Bardot (Acap)
		сильна	7	
5. (*) QN	Листок: за шириною (як для 2) MS A, B	від вузького до середнього	4	Bardot (Acap)
		середній	5	Allure (Acap)
		від середнього до широкого	6	Litenta (Acap)
6. QN	Тенденція до утворення суцвіть у рік сівби VS A	відсутня або дуже слабка	1	Prominent (As)
		слабка	3	Malvern (Acap)
		середня	5	Bardot (Acap)
		сильна	7	Litenta (Acap)
		дуже сильна	9	Sefton (Acap)
7. QN	Час початку весняного відростання VG A, B	ранній	3	Highland (Acap)
		середній	5	
		пізній	7	Litenta (Acap)
8. (*) QN	Час появи суцвіть VG A, B	ранній	3	Highland (Aten)
		середній	5	Kingstown (Ac)
		пізній	7	Tracenta (Aten)
9. (*) QN	Прапорцевий листок: за довжиною (у фазі появи волоті) MS A	короткий	3	Kingstown (Ac)
		середній	5	Litenta (Acap)
		довгий	7	

1	2	3	4	5
10. (*) QN	Прапорцевий листок: за шириною (як для 9) MS A	вузький	3	Prominent (As)
		середній	5	
		широкий	7	Exeter (Acap), Tracenta (Acap)
11. (*) QN	Рослина: найдовше стебло за довжиною (включно суцвіття за повного виявлення) MG A	коротке	3	Bardot (expanded)), Prominent (As)
		середнє	5	Kingstown (Ac), Tracenta (Acap)
		довге	7	Listra (Ag)
12. QN	Стебло: довжина верхнього міжвузля (як для 11) MS A	від короткого до середнього	4	Bardot (Acap)
		середнє	5	Tracenta (Acap)
		від середнього до довгого	6	Exeter (Acap)
13. QN	Суцвіття: за довжиною (як для 11) MG A	дуже коротке	1	
		коротке	3	Kromi (As)
		середнє	5	
		довге	7	Tracenta (Acap)
		дуже довге	9	

8. Пояснення до Таблиці ознак і методи проведення обліків на сортах мітлиці

До 2. Рослина: габітус (восени в рік сівби).

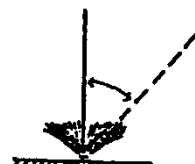
Тип куща оцінюють візуально за кутом, утвореним між листками і пагонами з уявною віссю.

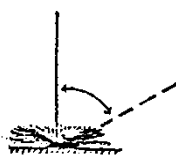
1
Прямий

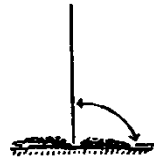
3
напівпрямий

5
проміжний

7
напіврозлогий

9
розлогий

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Bent (*Agrostis* spp.) (TG /30/6, UPOV) // Geneva. 1990-10-12. – 19 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg030.pdf